

Gelecek İle İlişkımız

Saf Olma Cesareti

Gelecek araştırmaları uzun zamandır teknolojik senaryoların öngörüsü ile kısıtlı kaldı. Filozof ve medya bilimcisi Mike Sandbothe, yeniden insanların gereksinimleri ve idealleri ile ilgilenmeyi ve ütopyalar için serbestlik sağlamayı öneriyor.

Dünyayı değiştiren şeyler basit şeyler. 11 Eylül'deki saldırı bunu ürkütücü bir biçimde belirginleştirdi. George W. Bush ve Amerikan askeri sanayisi yıldız savaşları düşleri görürken, birkaç Arap Florida'da uçuş dersi aldı, bıçak ve uçak bileti edindi ve kendilerini kaçırdıkları uçak ile birlikte korkunç bir silaha dönüştürdü.

Bu silah binlerce insanı öldürdü, dünya ekonomisini geçici olarak duraklama noktasına getirdi ve geleceği terör başlığı altında yeniden tanımladı. Nasıl olmuştu da, her şeyi önceden sezmeyi, simüle etmeyi ve çıkarsamayı deneyen postmodern bilgi toplumu bu tip bir terör saldırısı olanağını düşünememişti? Bunun yanıtı basit: Geleceği düşünürken insanı dışlama eğilimi gösteriyoruz!

Gen tekniği, robotbilim ve nanoteknoloji hakkındaki güncel tartişmalar teknolojik senaryoları merkez alıyor. İnsanların, dilekleri ve umutları, bilgi ile ilişkilerinin tür ve tarzı, ana tutumları, dünya görüşleri ve eylem tarzları ile birlikte nasıl değiştiği yönündeki politik soru burada hemen hemen hiçbir rol oynamıyor.

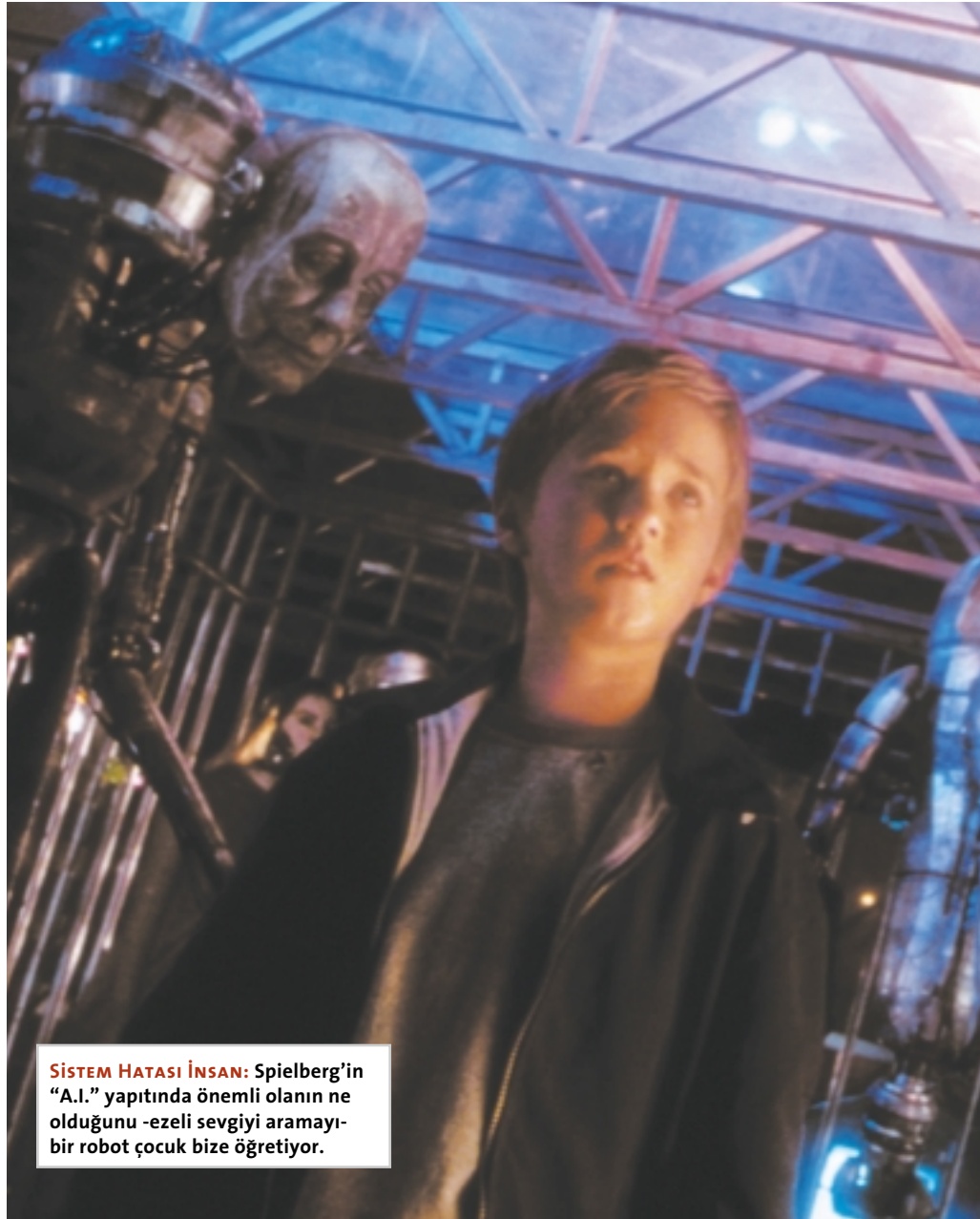
Yeni teknolojilerin yaşam biçimlerine entegrasyon

Demokratik toplumların geleceği normatif bir tasarım olarak betimlenebilir: Ana hedef aşağılama ve vahşetin azaltılması ve dayanışmanın artırılmasından ibaret. Bu eylem ilkeleri somut ütopyaların bulunmasında yönlendirici bir rol oynuyor. İşlevleri bize gelecek hakkındaki bilimsel hakikati söylemek değil. Bunlar insanların bir arada yaşamasını gitgide daha demokratik ve daha insancıl biçimlendirmeye hizmet eden entelektüel araçlar. Kastettiğim ütopyalar ise yeni teknolojilerin demokratik yaşam biçimlerini zayıflat-

maksızın, aksine onları güçlendirerek ve iyileştirerek nasıl bu yaşam biçimlerine entegre edileceği sorusu ile ilgili.

İnternet de basit, insani bir buluş. Bertelsmann, Kirch, Murdoch ve Turner

Pay-TV çağını ilan ederken, bilgisayar tutkunları başlangıçta askeri amaçlar için kurulmuş internetin Backbone sistemini çoktan evlerindeki PC ile bağlantılandırmış ve iletişim ortamı

SİSTEM HATASI İNSAN: Spielberg'in "A.I." yapıtında önemli olanın ne olduğunu -ezeli sevgiyi aramayı- bir robot çocuk bize öğretiyor.

BENİM VİZYONUM

olarak kullanmaya başlamış bulunuyor-
du. Ağ somut gereksinimleri ve insani
eylem bağlamının sonucu olarak
oluşmuş bir ortam. Buna karşılık dijital
televizyon çok çaba gerektiren araştırma
projelerinin, eğilim çıkarsamalarının ve
piyasa analizlerinin bir ürünü.

E-commerce, düşünen şeyler ve
beyinlerimizin dijital ölümsüzlüğü
hakkındaki popüler vizyonlar da
gazetelerin kültür sayfalarını doldurmak
ve araştırma bütçelerini boşaltmak için
birebir. Ama gerçekte gelecek onu
yaşamaya başlayan insanlar tarafından

„Sinizm ve dar kafalılık insanlığın sonu olabilir.”

şekillendirilir. Bu yüzden şu soruların
gelecek araştırmalarının merkezine yer-
leştirilmesi gerekli: Düşünme tarzlarımız
ve iletişimsel yeteneklerimiz nasıl bir
değişime uğrayacaktır? Medya ehliyeti ve
yargı gücü nasıl bir gelişme gösterecektir?
Bireysel öz imgelerimiz, beden bilincimiz
ve kolektif politik ana tutumlarımız nasıl
bir hal alacaktır?

Her alanda daha iyi bir eğitim ve yeni medyanın rolü

Beni yönlendirmesine izin verdiğim
somut ütopya bir eğitim (kültür)
ütopyasıdır. Gitgide daha fazla insanın
gitgide daha iyi okullara ve üniversitelere
gideceğini umut ediyorum. Orada
ekonomi, bilim, kültür ve politika alan-
larında gerçekleştirilebilecek iddialı pro-
jelerin geliştirilmesine yardımcı olacak
şekilde medyalardan işinin ehli bir
biçimde yararlanmayı öğreneceklerini
umut ediyorum.

Burada kendi yaşam öykülerinde iddi-
alı eğitimin nelere kadir olduğunu
yaşamış eğitim (kültür) politikacıları
tasarlıyorum. Bu tip insanlar günün
birinde gerçek bir eğitim (kültür) refor-
mu gündeme getirebilecektir. Bu reform
ise teknolojilerle birlikte insanların da
gelişmeyi sürdürebilecekleri - üstelik de
yalnızca bir uygulama süreci olarak değil
- temeli oluşturacaktır.

Eski ve yeni medya teknolojileri eşit
haklara sahip olarak yan yana yer
alacaktır. Dil, yazı, resim ve müzik kitap
basımı, radyo, televizyon, video ve inter-
net ile ekolojik bir medya birliğinde in-
sanların ve toplulukların öz duygusunu

çokbiçimli, transkültürel ve antiotoriter
olarak biçimlendirmek yönünde
kullanılabilecektir.

Dijital bilgi akışı ile daha geniş görüşlü bir dünya özlemi

Gitgide daha fazla insanın kendi kendine
bir yargı oluşturma ve dijital bilgi
akışlarını entelektüel bir biçimde
kanalize etme yeteneğine kavuşacağı bir
dünya umudunu taşıyorum. Bir başka
deyişle sosyal bakımdan sağlam bilginin
başına buyruk merak ve narsistik iş an-
layışından daha fazla önemsendiği bir
dünya bu. Bu ütopya'yı
biraz somutlaştırmayı
denemek istiyorum:
2021 yılındayız. Roma,
Prag ve Berlin'den arka-

daşlarım benimle birlikte 60. yaş
günümü kutlamak üzere tren ile bana
gelmişler. Tren biletlerini “Digs”
biriminde ödemişler. Çünkü yüzyılın
başındaki terör dalgası neredeyse tüm
ülkelerin hükümetlerini bir dünya
parlamentosunda bir araya getirmekle
kalmamış, aynı zamanda ekonomik küre-
selleşmeyi de iletmiş ve tüm para bir-
imlerini tek bir dijital birime geçirmiş.

Akşamları televizyonun karşısına
geçiyoruz. Yüzyıl değişirken bir sıfır
medya (önemsiz medya) olan televizyon
sivil toplumsal kamuoyunun iddialı bir
forumu haline almış. Televizyon internet
ile bağlantılı ve tabii ki her yayında yayını
hangi dilde dinlemek istendiği
seçilebiliyor. Avrupa'daki çoğu insan en
azından üç anadil konuşuyor. Avrupai
kültür topluluğunun gücü de burada
yattıyor. Dilin dünyalara giden yolu açtığı
yönündeki felsefi görüş, eylemler için be-
lirleyici bir rol oynuyor.

Tam da haberler yayına başlamak
üzere. Bu yayın bir saat sürüyor. Yayının
açılışını erkek ya da kadın dünya
başkanının yirmi dakikalık bilançosu
oluşturuyor. Dünya yönetimindeki bu iki
yüksek merciinin her seferinde bir erkek
ve bir kadın tarafından paylaşılması yer-
leşik bir hal almış.

Daha iyi bir gelecek için tinsel serbestlik

Ulusal ve yerel halk temsilcileri de yüksek
bir itibara sahip. Artık politikayı bir kitle
medyası tiyatrosu olarak sahnelemeye
gerek yok. Çünkü temsili demokrasi sis-
temi, devletle ilgili görevlerin

İnsanlık tarihinin en ilginç
yüzyılının başındayız. Peki
ama yarının dünyası nasıl
olacak? CHIP size her ay
bilişim çağının öncü
düşünürlerini vizyonları ve
ütopyalarıyla tanıtıyor.

MIKE SANDBOTHE (40),
Medya Filozofu

Jena Üniversitesi'nde medya-
bilim ve felsefe doçenti.
TV, radyo ve günlük gazete-
lerde bilimsel muhabirlik
alanında katkıda bulunuyor.

Kitapları:

Subjektivität und Öf-
fentlichkeit (Özellik ve
Kamuoyu),
Pragmatische Medien-
philosophie (Pragmatik
Medya Felsefesi)

çözümünde entelektüel politikacılar ve
eğitilmiş (kültürlü) yurttaşların birlikte
çalışacakları şekilde katılımsal elemanlar-
la değiştirilmiş bulunuyor.

Anlatmayı burada kesiyorum. Gerçek
muhtemelen farklı olacaktır. Ancak in-
sanlığın geleceğinin bir felaketle
sonuçlanmaması için, kendimize ve
çocuklarımıza somut ütopya için tin-
sel serbestlik sağlamamız önem
kazanıyor. Yalnızca içimizdeki saf olma
cesareti ve değişikliğe uğrama gücünü
bulursak, yalnızca gündelik yaşamın biz-
den beklediğini sinik bir biçimde gerçek-
leştirmekle kalmamayı öğrenme şansımız
doğacaktır. Bunun yerine şimdiki zaman-
dan daha iyi olan bir geleceğin
biçimlendirilmesinde çalışabiliriz.

Mike Sandbothe

Çeviri: Garo Antikacıoğlu, agaro@chip.com.tr